

A three-masted sailing ship with large yellow sails is shown on a blue sea. The ship is viewed from a low angle, emphasizing its height. The sails are fully deployed and appear to be catching the wind. The ship's hull is dark, and the masts are made of wood. The sky is a pale, overcast blue. The overall scene is dynamic and captures the ship in motion.

FRITHJOF II

Vårens medlemsnummer
nr.1/2016

MEDLEMSBLAD FOR
FRITHJOFNS VENNER

Redaksjonen:
Fredrik Lange-
Nielsen
Vigdis Mette Amlie
Brit Lehne

Bladets adresse
Frithjofs Venner Post-
boks 134 Sentrum
3251 Larvik

Bankgiro.
2510 14 79032

Venneforeningen:
Leder
Ronald Nilsen

Web- adresse
www.frithjof.no

Sats/layout,
trykking
Print Konsult,
Høgenhallveien 12
3158 Andebu

Takk til alle bidrags-
ytere. Ideer til stoff og
bilder er velkommen

Forsidebilde:
Norsk kanonbåt
jager engelsk
orlogsbrigg utenfor
Helgeroa tidlig på
1800 tallet.

Innhold

Kjære Frithjofs venner	3
Årsberetning 2015	6
Rapport fra driftssjefen pr. mars/april 2016	10
Årets vårfest	12
Tale til Frithjofs 100 års jubileum 20. juli 1996	14
Sang til Frithjofs 100 års jubileum	16
Seilingssesongen 2016	18
Seilingsplan 2016	20
Per Nyhus "Med blikket mot havet i 11.000 år"	22
Hundrevis av sjøsettinger	26
Skonnerten Ideal av Kristiansund	29
Frithjofprodukter	36
Organisasjonsplan/modell	38

Norconsult

Rådgivende ingeniører

Kjære Frithjofs venner

Den ærverdige historiske losskøyta vår fyller 120 år i år takket være godt og omsorgsfullt stell i alle disse årene.

Når jeg nå går inn i det tiende året som leder for Stiftelsen og ser litt bakover på den tiden jeg har styrt Stiftelsens arbeide, så er det med beundring og dyp respekt for hvordan dere i Frithjofs venner viser omsorg for, pleier og behandler den historiske losskøyta fra 1896.

Måten dere gjør dette på blir lagt merke til, hvilket dere fikk et synlig bevis på ved tildeling av kulturprisen fra Larvik kommune i 2013.

Det forestående tokt for 5.klassinger med Frithjof II er nær forestående og er et godt eksempel på ett av flere allmennyttig bidrag i tillegg til egne opplevelser med skøyta gjennom seilsesongen.

Til dere alle som nå står på med alt dugnadsarbeide for å klargjøre skøyta til en ny seilsesong rettes det en stor takk samtidig som jeg minner om at:

God synlig drift, løpende vedlikehold og et aktivt tilbud til allmennheten (store som små) er nøkkelen til at det offentlige er villige til å vurdere våre søknader om tilskudd til utbedringer og vedlikehold av den gamle losskøyta.

Som kjent er ett fortsatt liv med Losskøyta Frithjof II helt avhengig av følgende:

- * Tilskudd fra det kommunale og offentlige.
- * Gaver fra private bedrifter og personer
- * Frivillig dugnadsinnsats fra Frithjofs Venner

Styreleder Einar A. Andersen.

Uten tilskudd fra det offentlige ville det vært umulig og uforsvarlig å drifte skøyta med tilbud til allmenheten. Derfor er kontakten mot Riksantikvaren, Norsk Kulturminnefond og andre bidragsytere helt nødvendig.

Takket være tidligere tilskudd fra Norsk Kulturminnefond, Riksantikvaren, Larvik kommune, Larvik Havn, Jotun m.fl. har vi nå nesten ferdigstilt skrogutbedringen og gjennomført utskifting av ny mast.

I år har vi blitt tildelt et tilskudd på kr. 200.000,- fra Riksantikvaren, hvilket er et lite stykke på vei til de utbedringer som ligger foran oss, og som kan oppsummeres slik:

- * Utbedring av akterspant og noen skrogbord akter.
- * Overhaling eller utskifting av motor
- * Utskifting av råte i dekkspant
- * Utskifting av dekk
- * Utskifting av seil

Vi vil nå i løpet av våren sammen med båtbyggerfirma legge en plan for den utbedringen som skal foretas med tildelte midler fra Riksantikvaren gjennom vinteren 2016/17.

Samlet budsjett for utbedringer de neste 3 år er foreløpig beregnet til ca kr.8 - 900.000,- inkl.mva.

Derfor vil Stiftelsenl fortsette å søke tilskudd fra det offentlige og private slik at vi kan opprettholde en god kvalitet på skøyta og tilby trygge maritime opplevelser på gamlemåten for allmenheten.

Det er derfor flott å registrere at «Lagånden» blant styret og nøkkelpersoner i Frithjofs venner fortsatt er på plass. Dere gjør alle en kjempeflott innsats sammen med øvrige medlemmer av skøyta.

Vi ser frem til en ny og opplevelsesrik seilsesong.

Einar A. Andersen
Styreleder
Stiftelsen Losskøyta Frithjof II

Nevlunghavn

Bakeri & Conditori

Tlf. 33 18 89 00 • www.nevlunghavnakeri.no

ÅPENT 06–17 (15)

MURERMESTER

JAN EIDE A/S

Mur - Puss - Flisarbeid

Tlf: 950 68 185 / 33 11 45 38

www.faktorx.no/janeide

Kjære Frithjofs Venner !

*Jeg fyller 120 år i år og tar meg fortsatt godt ut på sjøen
takket være dere !*

*Takket være god og omsorgsfull
behandling av dere i Frithjofs Venner og
god støtte fra offentlige, kommunale og
private med økonomiske bidrag gjennom
alle disse årene, så fremstår jeg, den
gamle losskøyta fra 1896, fortsatt med
verdighet og kan fortsatt friste og utfordre
dagens generasjoner til maritime
opplevelser på gamlemåten.*

*Med skøytehilsen fra
Losskøyta Frithjof II*

Årsberetning for Frithjofs venner 2015

Styret i Frithjofs Venner har hatt følgende sammensetning i 2015:

- Styremedlem: Anne Thorenfeldt
- Styremedlem: Ronald Nilsen
- Styremedlem: Fredrik Lange-Nielsen
- Styremedlem: Vigdis Mette Amlie
- Styremedlem: Dag Ottar Vold
- 1. varamedlem: Bjørn Hellner
- 2. varamedlem: Line Gundersen
- 3. varamedlem: Linda Nilsen Augland

Andre sentrale funksjoner:

- Dugnadsansvarlig: Fredrik Lange-Nielsen
- Driftssjef: Erling Augland
- Seilingsansvarlig: Anne Thorenfeldt
- Materiell/rekvisittansvarlig:
Vigdis Mette Amlie
- Redaktør medlemsblad:
Fredrik Lange-Nielsen
- Web-ansvarlig: Erling Augland
- PR-gruppe ansvarlig:
Vigdis Mette Amlie
- Representanter i styret for Stiftelsen
Losskøyta Frithjof II:
Einar A. Andersen, Erling Augland.

Generelt

Styret har hatt 4 styremøter. Styret har konstituert seg selv; Ronald Nilsen har fungert som leder av styremøtene og som sekretær, Line Gundersen har vært kasserer, både for Frithjofs venner og Stiftelsen. De øvrige styreoppgavene har styret fordelt mellom seg.

Det er ikke avholdt medlemsmøter i denne styreperioden. Sammensetningen av styret og de øvrige sentrale funksjonene i Frithjofs venner er preget av høy grad av stabilitet og kontinuitet. Frithjofs Venner er

blitt en forening hvor de som er aktive jobber selvstendig og har delegert ansvar fra styret og Stiftelsen. Behovet for styremøter er redusert da mye av arbeidet som gjøres er basert på tillit og det er mye erfaring blant de som er aktive.

Samarbeidet mellom styret i Frithjofs Venner og Stiftelsen er tett, og vi deltar i hverandres styremøter. For å få en fullstendig oversikt over alle aktiviteter og utvikling er det derfor nødvendig også å se årsberetning fra Stiftelsen sammen med årsberetning fra styret.

Medlemsoversikt

Pr. 31.12.2015 hadde vi 136 betalende medlemmer. Styret er opptatt av at de som er medlemmer opprettholder medlemskapet. Videre er vi opptatt av å få nye medlemmer. Vi har i 2015 jobbet med å ha gode rutiner for oppfølging av medlemmer og innbetaling av medlemskontingent og vil følge opp dette videre i 2016. Medlemsbladet er i den forbindelse viktig for å informere og oppdatere våre medlemmer samt opprettholde interessen for Frithjof II.

Medlemsbladet

Bladet har kommet ut med to nummer i 2015. Redaksjonen har bestått av Fredrik Lange-Nielsen, Vigdis Mette Amlie og Brit Lehne. Det er et imponerende arbeid som redaksjonen gjør, med høy kvalitet på mange av artiklene, og det er den 31. årgang av medlemsbladet som kommer ut i 2015. Det er imponerende. Det har også vært gjort en god jobb med å få annonser i bladet og dermed annonseinntekter.

Jubileumsboka.

Vi har solgt 24 bøker i 2014 og 21 i 2015. Vi har en avtale med Norli om salg av boka. Vi har også brukt boka i mange sammenhenger; premie ved arrangementer, gave til enkeltpersoner, lagt ved boka ved ulike søknader om støtte, hatt den med oss ved ulike presentasjoner med mer. Vi har også gitt boka til vårt lokale bibliotek samt nasjonalbiblioteket. Boka dokumenterer på en utmerket måte vår nære kysthistorie og kystkultur.

Dugnad

Frithjof ble hentet fra Isegran siste helgen i januar med ny mast. Med vinterpresse-ning på plass begynte dugnadene. Hele fordekket ble natet om. Det var en krevende jobb og mange bidro. Dugnadene ble glimrende organisert av Fredrik Lange-Nielsen og driftssjef Erling Augland har fulgt opp skøyta gjennom hele året.

Seilsesongen 2015

Seilsesongen 2015 har vært aktiv for Frit-hjof II. Skøyta var klar 19. mai til møte med glade barn i forbindelse med Kulturskrinet. Det ble i år 12 turer med 5.klassene i Larvik med Anders Bruusgaard og Bjørn Molvig som skipper.

Seilkurset, som gikk over 5 kvelder, hadde 10 deltakere med Fredrik Lange-Nielsen som instruktør og Line Gundersen som fast mannskap. Vi har hatt 5 bestilte sosiale seil-kurs hvor av 3 for barn, og bidratt til at barn på sommerleir og barn på rekonvalesentleir har kommet seg på fjorden. Vi har hatt 3 åpne turer til Svenner. Vi erfarer at Svennerturene er svært populære og viktige for vår omdømme bygging. Vi har hatt en tur med Riksantikvaren ombord. Vi har også i år gjennomført to Rabaldertokt for ungdommer. Seilsesongen ble avsluttet 12. september med museumsdag i Porsgrunn. Colin Archer Havnefestival ble arrangert siste helgen i juli med samling av seilskøyter på Svenner, seilparade inn til Larvik, kappseilas i indre havn og foredrag om norsk maritim historie.

Gjennomførte medlemsturer / aktiviteter:

- Sail Isegran, Fredrikstad
- Færderseilasen
- Sankthans kortesje i Sandefjord.
- Nordisk Seilas
- Medlemstur til Hvasser
- Forbundet Kystens Landsstevne i Sandefjord
- Colin Archer Havnefestival
- Risør trebåtfestival
- Museumsdag i Porsgrunn

forts. neste side

Årets sesong i tall ser slik ut sammenlignet med de tre foregående år;

	2015	2014	2013	2012
Turer for medlemmer	32	30	12	27
Bestilte turer /sosiale seilkurs	5	6	12	6
Seilkurs	5	5	5	5
Åpne turer	5	5	4	3
Kulturskrinet/Larvik kommune	12	11	13	11
Sponsor / andre ubetalte oppdrag	1	2	3	1

2 turer ble avlyst grunnet mangel på skipper / mannskap og 2 turer grunnet uvær.

PR Gruppa

Vi valgte også i 2015 å invitere til fest i tilknytning til årsmøtet. Festen ble holdt i båtforeningens lokaler på Karistranda med tradisjonell erter, kjøtt og flesk.

PR- gruppa har vært svært aktiv med å sende inn informasjon til ØP om aktiviteter / turer som er åpne for alle. De gjør en god jobb og det har vært informasjon i ØP med jevne mellomrom.

Skipperkomiteen

Skipperkomiteen består av Hans Petter Skontorp og Bjørn Molvig. Dag Ottar Vold ble i 2015 godkjent som ny skipper av skipperkomiteen. Vi gratulerer og takker.

Grasrotandel / Norsk Tipping

Pr 31.12.15 er det 28 personer som har registrert seg som "grasrot" spiller i Norsk Tipping. Det har i 2015 innbrakt kr. 6.365 til Stiftelsen.

Frithjofs internett side

Erling Augland har stått ansvarlig for vår internettside www.frithjof.no. Vår internettside har vært kontinuerlig oppdatert med ny informasjon og bilder fra de siste aktivitetene.

Utfordringer fremover

Når vi hvert år ser tilbake på året som har vært, har vi grunn til å være stolte over alle aktiviteter, turer og arrangementer som vi har vært med på. Vi bidrar på mange måter. I løpet av et år er det mange barn og unge som får stifte bekjentskap med Frithjof II. Vi får kontakt fra både inn- og utland som etterspør kunnskap om Frithjof II og om det som er skrevet og om de kan bruke det videre. Vi representerer historisk kunnskap om kystkultur og vi har en levende og seilende historisk skøyte. I medlemsbladet kommer vi med nye historiske artikler. Når vi kommer seilende med fulle seil så blir vi lagt merke til. Det er derfor viktig at skøyta blir brukt så mye som mulig. Dette styrker vårt omdømme og forhåpentlig også noens interesse til å bli enda mer kjent med oss. Våre utfordringer blir å opprettholde dette i de neste årene, og også for videre tiår.

Styret i Frithjofs Venner

Bjørn Hellner, Vigdis Mette Amlie,
Anne Thorenfeldt, Ronald Nilsen,
Fredrik Lange-Nielsen, Dag Ottar Vold,
Line Gundersen, Linda Nilsen Augland

STAVERN

33 19 72 50

Kunsten å leve.
BO MELLOM HIMMEL OG HAV
FRILUFT - FRITID - FRIHET

1. BYGGETRINN ER I GANG.

ARKITEKTkontoret
BRODØR
Bygghelse og samarbeid
Sjøløype 10 0201
0201

56 ØYBOLIGER PÅ ØY4

- ✓ Spennende uterom og fellesarealer som inspirerer til opplevelser
- ✓ Variert boligmasse tilpasset ulike behov for plass og funksjon
- ✓ Parkering i lukket anlegg og båtplasser på innside av boligøyen og molo
- ✓ Frisk luft og aktiviteter med turstier, sjø og badestrand rett utenfor døren
- ✓ Fasiliteter og tjenester som forenkler hverdagen

Vil du vite mer om Sjøparken, eller komme innom oss for en uforpliktende boligprat? Besøk oss på Sjøparken Vekst, alle hverdager mellom kl. 08:00 og 16:00 – eller avtal tid for en visning i helgen eller på kveldstid.

Velkommen på visning!

Rapport fra driftsjefen pr. mars/april 2016

Vinteren har vært utfordrende når det gjelder vær og fortøyning. Vi har passet på så godt vi klarer, men det har blitt litt slitasjer på båten. Rekkebordet akter ble ødelagt av fortøyningene, og det har røket noen trosser. Men når vi ligger med mange ekstra tamper og holder godt øye med båten når det er hardt vær, så gir ikke et røket tau dramatiske konsekvenser. Men vi opplever at selv inne i beskyttede Skotta kan det bli tøffe forhold.

Første helgen i mars ble ballasten tatt ut. Vi vil sette på drevstoppere på noen nater som har vist seg å kunne gi lekkasje, og samtidig får vi da en god mulighet til å vaske bønn innvendig. Slik håper vi å bedre litt på lukten av gammel motorolje. Helgen etter tok vi av presenningen, og tirsdag før påskehelgen løftet vi på land på Kanalkaia. Vi fikk litt spenning med den nye starteren som er byttet i vinter, men vår supermekaniker Glenn Helge hev seg som vanlig fort rundt og hjalp oss.

Nå er vi i gang med det vanlige vårarbeidet. Vi skraper og pusser, for siden å olje og male. Alt det vanlige skal gjøres, og vi håper på gunstig vær til dette. Bønn innvendig skal få en grundig omgang med avfetting og høytrykkspyler for å få bort gammel møkk. Kanskje vi også rekker å smøre bønn med litt blymønje? Så skal vi skru plankebiter over de natene som ser ut som de vi hadde lekkasje på i høst. Når skrog og rekker er ferdige, flytter vi vel tilbake til Skotta for å ta dekk og kappe og rigg. Rundholtene har ligget tildekket på brygga og skal få sine strøk med olje.

Ballasten skal også vaskes før den legges på plass igjen. Det er en stor jobb å flytte rundt på fem tonn bly, så vi håper vi får nok hjelp til dette. Ellers er det ikke planlagt noen store jobber denne våren, men vi legger planer for de midlene vi er bevilget av Riksantikvaren.

Erling Augland

RørleggerSenteret

Kirkestredet 1, (Skottebrygga) 3263 Larvik

Tlf. 33 18 43 15 – 33 18 49 34

Mob. 980 11 455 / 913 96 341 – Faks 33 18 20 59 –

www.rorleggersenteret.no

Vi utfører alt av rørleggerarbeid for bolig og industri – Butikk med stor utstilling

PORSGRUND

FM Mattsson

Fossbad

MILJØFYRTÅRN bedrift

Våren er kommet. Emilie, Fredrik, Hans Petter og Bjørn M. fjerner presenningen.

*Tommy Ellefsen fra Langesund, en trofast
hjelper.*

*Vigdis, Fredrik og Michael Krejskafra fra
Tsjekia tar en velfortjent kaffepause.*

Årets vårfest

Fredag 4.mars var det igjen duket til fest for Frithjofvennene. Ikke en hvilken som helst fest, Frithjof blir nemlig 120 år i 2016!

Denne gangen ble både Generalforsamlingen og festen flyttet til Musikkhuset på Østre Halsen, fordi lokalene på Karistranda var under oppussing. Gledelig var det å se at også flere nye medlemmer kom, deriblant tre personer helt fra Kjerringvik;) Dessverre måtte flere av de nesten 30 påmeldte melde forfall. Det skaper også en liten utfordring for festkomiteens innkjøp/ bestilling av mat, så denne gangen ble det rikelig av det meste.

Auksjonariusene Linda og Per Oscar hadde kontroll, må vi tro, på den Amerikanske auksjonen. Stor stemning, og takk for gaven til skøyta vår!

Det var svært omtenkstomt av stiftelsens leder, å gi en påskjønnelse til alle styremedlemmene i stiftelsen og venneforeningen. Tusen takk Einar, du tenker nå på alt!

Brit og Vigdis i festkomiteen, gir følgende påskjønnelse til alle som kom; takk for en hyggelig fest, takk for rigge- og ryddehjelp, og velkommen igjen neste år.

Fra venstre Gunhild Bergum, Trine Heimdal, Einar Wold Svendsen og Fredrik Lange-Nielsen.

Styret i stiftelsen Frithjof II. Foran f. v. Erling Augland, Fredrik Lange-Nielsen, Einar A. Andersen. Bak, Line Gundersen og Bjørn Helner.

Amerikansk auksjon er en viktig tradisjon på festen. Auksjonariusene Linda og Per Oscar. Anders blar opp og Einar følger med.

*Takk til våre
annonsører
for den gode støtten
de gir
Frithjofs Venner*

*Vi oppfordrer våre
medlemmer til
å bruke firmaene som støtter
OSS.*

UTLEIE AV BYGG- OG ANLEGGSTUTSTYR

PEDER HAAKESTAD AS

Elvevn. 142, 3271 Larvik

Tlf: +47 33 16 38 38

mail@haakestad.no

www.haakestad.no

Utleie av stillaser,
lifter, minigravere
og diverse utstyr for
bygg og anlegg.

Tlf. 33 47 17 00

Pindslevn. 1B
Boks 1063,
3203 Sandefjord

GJERMUNDSEN

bilforretninger i Vestfold siden 1936

Bommestad,
Larvik,
Telefon
33 13 66 00

Tale til Frithjofs 100-års jubileum 20. juli 1996

Av James Ronald Archer

Kjære Frithjofvenner!

Som styreformann i foreningen Larvik Sjøfartsmuseum er det en glede å hilse 100-årsjubilanten Frithjof. Sjøfartsmuseet er bare 70 år gammelt, vi har ennå tredve år å ta igjen. Vi klarer aldri å ta inn det forspranget. Til gjengjeld har Sjøfartsmuseet vært lenger knyttet til byen i moderne tid. Frithjof kom som et frisk pust inn i Larviks etablerte maritime miljø en høstdag i 1984. Siden den gang har Frithjof suverent inntatt leder-posisjonen som Larviks mest fremtredende, maritime ambassadør til glede for alle. Som museumsmann ser jeg skøyta som en moderne 100-åring. Alderen er selvsagt gitt, og er et av kriteriene for at skøyta seiler som det kulturminnet hun også er. Det moderne ligger i måten hun er tatt vare på, i en ny funksjon til glede for alle, også sett fra museumssynspunktet på land.

Jeg dveler ved forbindelsen mellom museet og Frithjof fordi den forteller en hel del om de hundre år vi feirer i dag. Den formelle forbindelsen er at museet med glede deltar i stiftelsen, de naturlige og selvgrodde linjene består av felles interesse i respekt for og glede over fortidens kulturhistorie, den gang museet ble til var nemlig ikke Frithjof noen kulturhistorisk båt overhodet. Hun var tvert imot en dagliglivets sliter på Hvasser. Museene og den levende, helhetlige kulturen som et fartøy representerer er et skremmende mørkt kapittel i egen historie. Det ble i sin tid uttalt i fullt alvor at Fram kunne hugges opp – man kunne godt klare seg med en stor modell. Hvilket museum har klart å ta vare på kontinuiteten i kyst-

kulturen? Hvilket museum har interessert seg for eller hatt ressurser til å erverve en alminnelig bruksbåt? Jeg minner om at Sjøfartsmuseet i salgs-prosessen i 1984 ikke så seg i stand til å kjøpe henne. Noen måtte stå sammen, et eget prosjekt måtte til. Det er bevart oppsiktsvekkende få båter fra vår såkalte maritime fortid. De fleste er bevart takket være rosverdig og hardnakket innsats av ihuga interesserte – i Frithjofs tilfelle familien Salvesen. Derfor er Frithjof så viktig sett fra et museumssynspunkt. Hun er ikke spesiell, samtidig som hun nettopp er spesiell fordi hun er en alminnelig bruksbåt. Heldigvis er Frithjof representanten også for det vanlige, dagligdagse som det ofte er så vanskelig å gripe. Dessuten er hun typeeksempelet på hvordan en bruksgjenstand går gjennom de ulike fasene, stadig tilpasset nye tider og mål.

Derfor er det så viktig at Stiftelsen og Venneforeningen har grepet tak i Frithjof og omformet henne i sitt bilde, den fjerde hovedepoken i hennes historie. Fordi kulturhistorien hele tiden ligger til grunn for prosjektet, er de tre foregående periodene i losbåten som konkurranselosbåt, losbåten som vaktholdsbåt og lystbåten Cara hele tiden med inn i fremtiden. Uten dere til å ivareta henne ville vi vært fattige, og ikke fått anledning til å oppleve fortiden direkte. Måtte vi for all fremtid ha gått på museum for å oppleve kystkulturen i Larvik! Bare nøye oss med utdrag, fotografier og bleke minner? Takket være dere kan vi hver dag føle, oppleve og arbeide oss inn i forståelsen av Frithjofs 100 år med skøyta som

Stiftelsens leder Søren Øyvind Hellenes, og venneforeningens leder, Liv Hem, ønsker Bente Ida Amlie Hole velkommen til jubileumsfesten i 1996.

formidler. Den helheten vi da får er viktig foruten alle de positive effekter miljøet og aktiviteten rundt skøyta går. Slagordet for kystkulturen er bevaring gjennom bruk – det er nettopp hva Frithjof gjør! Sannsynligvis ville hun vært meningsløs uten å kunne være i bruk. For museets del er det også omvendt. Det er meningsløst om hun ikke også kunne bevares!

I det skjæringspunktet, som interessefellesskapet rundt akkurat Frithjof er, er det symbiose mellom bruken og bevaringen. Andre båter finner kanskje andre og like gode løsninger. Å kunne peke på Frithjof på fjorden gjennom museets vinduer, kunne si til de besøkende: Der er Fritjof, det går Svenner-tur i morgen, velkommen om bord – det er en sann og ekte glede. Derfor tilater vi oss av og til å kalle Frithjof for vår

forlengende, men seilende arm. Frithjof er Larviks første og beste veteranbåt!

Om man skulle tro at skøyta er omgitt av noen tallmagi så minner jeg om at ikke bare ble hun sjøsatt i 1896 – hun har ført i rekkefølge både nummer 56, nummer 36 og nummer 6. Dessuten er det dobbeltjubileum i år – hundre år siden sjøsettingen, hundre og tredivet år siden Thor Andersen Ula fikk los-patentet sitt.

Gaven jeg vil overrekke Stiftelsens formann er en symbolsk bruksgjenstand. Fordi det er en bruksgjenstand håper jeg den vil bli flittig brukt om bord. Fordi den inneholder en del symbolikk vil jeg nevne følgende: Gjenstanden er nøyaktig like gammel som Thor Ula, de kom begge til verden i 1944. Hvorvidt Thor Andersen selv brukte det, vet vi ikke, men det er høyst sannsynlig. Han rakk det akkurat de to første årene av Frithjofs liv. Likevel ville overhode ikke hans etterkommere ha brukt det, og ihvertfall ikke Hvasserlosene. Lystseilerne ville trolig ha snøftet foraktelig, men i dag kan man igjen benytte det. Dette har vært meget omstridt, og ført til politisk strid, familieplittelser og politiske forviklinger på høyeste plan. Selv om det har navn som en matrett, er det langt fra matnyttig selv om det alltid bør finnes om bord. Det minner oss om Frithjof som en historisk båt, og som vi har full rett til fordi vi betrakter henne fra nåtiden. Det er symbolet på fortiden og samtiden i det lykkelige Frithjof prosjektet inn i fremtiden!

Gaven er et unionsflagg, norsk flagg med de svenske fargene i hjørnet, også kalt «Sildesalaten». Unionsflagget var handelsflagg fra 1844-1898. Larvik Sjøfartsmuseum hilser og ønsker lykke til med jubileet! Gratulerer med dagen!

Sang til Frithjofs 100 års jubileum

Mel: Bamsens 50 årsdag

I hagen skulle være fest for Frithjof sine venner.
Vi inviterte i øst og vest til alle som vi kjenner.
Frithjof, du er stor og god,
Rommer både en og to.
Hipp hurra for båten vår
som fyller 100 år.

Tor Andersen fra Ula- en losbåt ville bygge,
I attenseksognitti ved Knardalstrand sin brygge.
Du har seilt på mange hav,
Tåler både fokk og kav.
Hipp hurra for båten vår
som fyller 100 år.

Frithjof II ble navnet ditt og du var lett og seile.
Losene som styrte deg de kunne ikke feile.
Du har loset mang en gang.
Du har reddet mang en mann.
Hipp hurra for båten vår
Som fyller 100 år.

I nittenfirogfemti var du ikke lenger losbåt,
og navnet ditt ble Cara- du ble omgjort til en lystbåt.
Borte var du i noen år,
Men nå er du Frithjof vår
som fyller 100 år.

Stiftelsen og vennene vi strever og vi streber
Vil så gjerne skaffe deg;- verdighet og heder.
Gamle båten vil vi ha,
Frithjof vær du stolt og glad.
Hipp hura for båten vår
som fyller 100 år.

Til slutt vi vil få hylle deg for alt du har å gi oss.
Når vinden fyller alle seil, vi føler gleden i oss.
Skål for Frithjof, skøyta vår-
DU ER 100 ÅR I ÅR.
Hipp hurra for Frithjof II
Som er så stor og god.

YACHTING

Hold bunnen glatt og fri for groe – gjennom hele sesongen!

MSBT Foto: Andy

Det beste med NonStop er at den gjør båtpussen rask og enkel. Glem alt som heter sliping, pussing og skrapping. Skyll rent om høsten og rull på nytt bunnstoff om våren. NonStop er selvpolerende og båtens bevegelse i vannet sørger for polering av bunnstoffet.

- < UNIK EFFEKT MOT BEGROING
- < INGEN SKRAPING, SLIPING ELLER PUSSING
- < FOR ALLE BÅTER

Les mer om båtpussen på www.jotun.no

Seilingsssesongen 2016

Generelt

Husk at seilingsplanen oppdateres underveis, så den seilingsplanen som står på trykk her i medlemsbladet, er IKKE å betrakte som endelig. Følg med på seilingsplanen som ligger på www.frithjof.no, den vil til enhver tid være oppdatert. Har du ikke tilgang til internett, kan du kontakte seilingsansvarlig Anne Thorenfeldt, tlf 976 12 117. Alle turer går fra Skottebrygga, med mindre det er spesielt opplyst om noe annet.

Seilkurs

18. mai blir det seilkurs om bord på Frithjof II. Dette er ikke bare et rent seilkurs, men også et båtkjennskapskurs. Seilingen er selvsagt rettet mot gaffelriggen, og det som er spesielt ved denne. Vi har satt opp en torsdag og fire onsdager til dette, og håper at mange vil finne det interessant å seile gammel båt med tradisjonell gaffelrigg. Ansvarlig er Fredrik Lange-Nielsen, en av våre mest erfarne skipperer, tlf 905 67 956. Påmelding ved oppmøte første kveld. Pris kr 400,- forhåndsbetaling ved påmelding.

Svennerturer

Årets første tur til Svenner er satt opp søndag 22. mai. Våre turer til Svenner er åpne for alle. Bli med og opplev perlen Svenner på forsommeren! Turen er gratis, men det er tillatt å gi en gave til driften av Frithjof II. Vi seiler selvfølgelig hvis forholdene tillater det, men hensikten med disse turene er også å være i land på Svenner. Finn din egen lille fjellknaus å slappe av på, prøv fiskestanga fra et svaberg, eller bli med på tur over til stranda i Nordbogen. Mulighetene er mange.

Det blir også Svennertur 19. og 26. juni og 28. august.

Rabaldertokt

Rabaldertokt er treningsturer rettet mot ungdom som har lyst til å prøve ut sjøbeina om bord på Frithjof II og som ønsker å seile gammel skøyte med tradisjonell rigg. Ingen forkunnskaper kreves, og turene er gratis. «Prosjekt Rabalder» er et samarbeidsprosjekt mellom flere aktører i distriktet, med det felles mål å få ungdom interessert i kystkultur og båtliv, og gi dem mulighet til å prøve seg om bord på forskjellige typer fartøy. Første Rabaldertokt med Frithjof går torsdag 26. mai Det blir også Rabaldertokt 16. juni og 18. august.

Mer info v/seilingsansvarlig Anne Thorenfeldt 976 12 117

Korte turer i forbindelse med arrangementer Museumsdag i Skotta søndag 29.mai (Timesturer på fjorden for alle som vil prøve seg om bord)

Glade Dager i Stavern

lørdag 25. juni (Sjørøvertokt for barn)

Tiki-festival i Indre Havn lørdag 20. august (Timesturer på fjorden for alle som vil prøve seg om bord)

Medlemsturer

Vi har planlagt å åpne tursesongen med pinsetur til Isegran Maritime Center ved Fredrikstad 13. – 16. mai. Her går Sail Isegran av stabelen. Vi har flere ganger tidligere deltatt på dette båttreffet, og kan melde om god maritim stemning i trivelig båtmiljø. Det blir selvfølgelig også en liten regatta i all vennskapelighet. Se www.sail.isegran.no hvis du er interessert i bakgrunnsstoff.

Helgen 12.- 14. juni blir det medlemstur til Hurum Trebåtfestival. Her blir det sosialt samvær med mange andre skøyter, og egen skøyteregatta. Les mer om arrangementet på <http://www.hurumtrebaatfestival.no/> Sankthansaften drar vi med Frithjof II til Sandefjord og slutter oss til båtkortesjen der. Er det noen som gjerne vil på vannet denne kvelden, ta kontakt med skipper Linda Augland.

Nordisk Seilas går av stabelen 29. juni – 9. juli, og Frithjof II er påmeldt. Seilassen er et skandinavisk samarbeid, en vennskapelig kappseilas for tradisjonelt riggede fartøyer. I år er det oppstart i Hobro, og regattaen går videre til en uthavn i Sverige før den ender opp i Kragerø. Frithjof II har en rekke ganger plassert seg høyt på resultatlistene, så dette er en spennende seilas for oss. Les mer om Nordisk Seilas på <http://nordisksejlads.org/> Helgen 29. - 30. juni arrangeres igjen Colin Archer havnefestival. Skøytene møtes på Svenner til sosialt lag fredag kveld, og seiler sammen til Larvik lørdag morgen for å delta i vennskapsseilas på Larviksfjorden. Festivalen fortsetter arrangement på land på Skotta/Tollerodden denne helgen, og skøytene samles ved Skottebrygga. Helgen etter er det trebåtfestival i Risør. Her møtes trebåtinteresserte for å se på hverandres båter og snuse inn den deilige

lukten av nytt og gammelt treverk. Lørdag er det skøyteregatta, og alle dagene arrangeres det mye forskjellige, både på land og til vanns. Frithjof drar nedover allerede på onsdag. Les mer om trebåtfestivalen i Risør på <http://trebatfestivalen.no/>

Dette er det som er fastlagt foreløpig. Nærmere info kommer etter hvert. Følg med på seilingsplanen www.frithjof.no **BLI MED FRITHJOF II PÅ TUR I ÅR!** Som du ser, er det mange muligheter! Hilsen seilingsansvarlig, og styret i Frithjofs Venner

Seilingsansvarlig:

Anne Thorenfeldt 976 12 117, annet@vfk.no

Grasrotandel:

I 2015 var det 28 spillere som ga bidrag til Frithjofs venner gjennom grasrotandelen. Dette ga kr; 5373,-

**ELEKTRO
A.SJØLYST**

BKS Alarm & Sikkerhet

Tlf. 994 72 038 - Tjøllingveien 466, 3280 Tjodalyng

Seilingsplan 2016

*(Planen oppdateres
jevnlig på
www.frithjof.no)*

Dato	Tid	Sted
13.-16. mai	Avreise 0900	Skottebrygga
18. mai	1800 - 2100	Skottebrygga
22. mai	1000 - 1700	Skottebrygga
25. mai	1800 - 2100	Skottebrygga
26. mai	1800 - 2100	Skottebrygga
29. mai	1100 - 1600	Skottebrygga
1. juni	1800 - 2100	Skottebrygga
3.-5. juni	Avreise 0900	Skottebrygga

Arrangement

Pinsetokt til «Sail Isegran», Fredrikstad. For medlemmer. Kontakt skipper Hans Petter Skontorp, tlf 97 97 79 77

Seilkurs, åpent for alle. Info ved skipper Fredrik Lange-Nielsen tlf 905 67 956. Pris kr 400,- betales ved påmelding

Tur til Svenner. Åpen for alle. Gratis, men det er lov å gi en gave til driften av Frithjof II. Skipper Dag Ottar Vold. Info v/ seilingsansvarlig Anne Thorenfeldt, tlf 976 12 117

Seilkurs 2. kveld. Påmeldte deltakere

Rabalder-tokt. Åpen treningstur for seilinteressert ungdom. Gratis. Kontakt skipper Hans Petter Skontorp 979 77 997 eller Anne Thorenfeldt 976 12 117

Museumsdag i Skotta! Frithjof II m/ skipper Fredrik Lange-Nielsen og Maribell m/ skipper Dag Ottar Vold seiler korte tokt fra Skotta. Åpne turer, møt opp på brygga. Se annonse for nærmere klokkeslett.

Seilkurs 3. kveld. Påmeldte deltakere.

Medlemstur til Hurum Trebåtfestival. For påmelding kontakt

Dato	Tid	Sted	Arrangement
8 . juni	1800 - 2100	Skottebrygga	skipper Hans Petter Skontorp, tlf 979 77 997
11.-12. juni	?	Skottebrygga	Seilkurs 4. kveld. Påmeldte deltakere. Kystkulturdag på Gokstad Kystlag i Sandefjord. For medlemmer.
16. juni	1800 - 2100	Skottebrygga	Rabalder-tokt. Åpen treningstur for seilinteressert ungdom. Kontakt skipper Fredrik Lange-Nielsen 905 67 956 eller Anne Thorenfeldt 976 12 117
19. juni	1000 - 1700	Ula	Tur til Svenner. Åpen for alle. Gratis, men det er lov å gi en gave til driften av Frithjof II. Info v/skipper Erling Augland.
22. juni	1800 - 2100	Skottebrygga	Seilkurs 5. kveld. Påmeldte deltakere
23. juni	?	Skottebrygga	Sankthans-tokt m/båtkortesje i Sandefjord. For medlem- mer. Kontakt skipper Linda Augland 920 53 061
25. juni	1200 - 1700	Stavern	Sjørøvertokt for barn fra Dampskipsbrygga i Stavern. Oppmøte på brygga. Info v/ skipper Fredrik Lange-Nielsen, tlf 905 67 956.
26. juni	1000 - 1700	Stavern	Tur til Svenner. Åpen for alle. Gratis, men det er lov å gi en gave til driften av Frithjof II. Info v/ skipper Hans Petter Skontorp, tlf 979 77 997.
29. juni -9. juli	Avreise 0900	Skottebrygga	Nordisk Seilas, Hobro – uthavn Sverige - Kragerø Kontakt skipper Fredrik Lange-Nielsen, tlf 905 67 956
9. juli ->	?	Kragerø	Sommertokt med SSCA? For medlemmer. Info v/seilings- ansvarlig Anne Thorenfeldt 976 12 117
29. -30. juli	?	Skottebrygga	Colin Archer havnefestival. Skøyetreff med overnatting på Svenner fredag, vennskapsregatta og sjørøvertokt fra Skotta lørdag. Info v/seilingsansvarlig Anne Thorenfeldt 976 12 117
4.-7. august (?)	Avreise 0900	Skottebrygga	Risør Trebåtfestival. For medlemmer. Skipper Øyvind Lauten nfo v/seilingsansvarlig Anne Thorenfeldt 976 12 117
18. august	1800 - 2100	Skottebrygga	Rabalder-tokt. Åpen treningstur for seilinteressert ungdom. Kontakt skipper Linda Augland, tlf 920 53 061 eller Anne Thorenfeldt, tlf 976 12 117
20. august	?	Skottebrygga	Tiki-festival i Indre havn. Frithjof seiler korte tokt på fjorden. Åpent for alle, møt opp på brygga. Mer info kommer – følg med på www.frithjof.no !
28. august	1000 - 1700	Skottebrygga	Tur til Svenner. Åpen for alle. Gratis, men det er lov å gi en gave til driften av Frithjof II. Skipper Erling Augland. Info v/ seilingsansvarlig Anne Thorenfeldt 976 12 117

Lærebok for Frithjofvenner

Per Nyhus

”Med blikket mot havet i 11 000 år”

Sent i høst ga Per Nyhus oss en levende lærebok i distriktets maritime kulturhistorie. Vi Frithjofvenner har fått en ny kilde å øse av når vi skal sette oss inn eller formidle vår lokale kystkultur. Her kan nye generasjoner få et levende innblikk i hvor vi kommer fra. Per Nyhus tar oss tilbake i tiden til den gangen Salsås og åsene rundt smeltet frem fra den store isbreen og skjermet sundene og strendene på innsiden. Havet stod høyt over Paulertjønn da de første bosetterne slo seg til ved vannkanten i ly av øya Salsås. For få år siden fant arkeologer Norges eldste kjente boplasser her, 11 000 år gamle.

Tusener av år seinere har bronsealderfolkene risset illustrasjoner av store skip med opp til 40 mann ombord inn i fjellet et sted på grensen mellom Larvik og Sandefjord. Så dukker vikingene opp. Per Nyhus tar oss med inn i et bilde av Kaupang, Norges første bysamfunn følger vikingene videre på sine handelsreiser og plyndringstokter over hele Europa fra Irland til Istanbul.

Vikingene satte spor etter seg mange steder. I Hummerbakkfjorden finnes en stor Naustuft som trolig rommet et vikingskip. På Klåstad gravde de ut et skip i 1970. Per Nyhus setter Snorres beskrivelse av det store vikingslaget på Nesjar på kartet for oss i området mellom Nevlunghavn og Helgeroa. Med tekst, dels fra Snorre, og fargerike illustrasjoner trekkes vi inn i borgerkrigen

mellom kong Olav den hellige og hans utfordrere til tronen fra Vestlandet og Trøndelag.

Så hopper Nyhus noen hundre år frem til 1400 tallet da Hollenderne dukker opp langs kysten for å handle tømmer og trelast og tegner de først kart av Larviksområdet, med stedsnavn som Laervick og Stavange. Den nye oppgangssaga hadde gjort det mulig å omdanne vannkraften i Farriselva til planker og bord. Kombinasjonen av selv-drevne sager, vannfall og Hollendere og la grunnlaget for fremveksten av en by ved den lange stranda i bunnen av fjorden.

Larvik med omland utvikler seg gradvis til en stor og verdifull eksporthavn vel verdt og forsvare. Etter at Larvik grevskap ble opprettet i 1671 kom utviklingen av Stavern som Norges marinebase i gang da festningsverket Citadellet sto ferdig i 1689. Tordenskjold gjør sitt inntog og gir Stavern en plass i Norgeshistorien. Her bygges marinefartøyer, og det myldrer til tider av skip på havna utover på 1700 tallet. Per Nyhus viser oss med foto og malerier hvordan byen og fartøyene så ut. Vi får titte inn i kamper

som utspant seg mellom kanonbåter som blir rodd ut fra Fredriksvern mot seilende engelske orlogsbrigger (se bladets forside), mens det ryker både fra sjøen og kanonene. Gamle illustrerte fortellinger gjensker livet i leiren slik det kunne arte seg for unge sjøkadetter på begynnelsen av 1800 tallet.

På samme tid konstruerer og bygger Peter Norden Sølling Norges første dekkede losbåter et eller annet sted lenger inn i fjorden – kanskje der Archer 50 år seinere skulle bygge sine? Colin Archer får naturligvis bred omtale i boka tett illustrert med gamle foto. Ulabrand og Losvesenet har fått sin plass sammen med en liten omtale av de mange skipsforlisene. Et kart viser hvor og når over 40 fartøyer gikk ned mellom Malmøya og Nevlunghavn.

Men det var som kjent ikke bare Sølling, Archer og Marineverftet som bygde båter. Det er blitt bygget store og små båter og skip på strendene rundt omkring. I et kapittel om skipsbygging forteller Per Nyhus om grev Gyldenløve som allerede i 1693 lot bygge "et meget stort skip" antakelig ved sin kran i Hølen. På 1700 tallet bygde familien Grøn den ene lille skuta etter den andre i Kjer-ringvik. Norges største treskute skal ha blitt bygd av rederiet M. Oppen og co. i Hølen. Byggingen av Fram i Rekkeviksbukta har

fått sitt eget kapittel med hele seks bilder fra bygging og sjøsetting. Med skipsbyggingen kom håndverkere som utstyrte båtene. Repslagere, seilmakere og blokkmakere har fått sitt eget kapittel. Bakgrunnen for all aktiviteten var i hovedsak behovet for skip både til trelasteksport og import av varer til en stadig mer kjøpekraftig og mindre selvforsynt befolkning. I kapittelet om de hvite seils dager kan Per Nyhus fortelle at over hundrede skip kunne være registrert som hjemhørende i Larvik og omkring 30 i Stav-vern i siste halvdel av 1800 tallet. Da kunne det ligge 50-60 skuter i vinteropplag i Indre havn, på Torstrandsbukta og i Hølen.

Med utviklingen av rutegående dampskipstrafikk kom behovet for dampskipsbrygger, og i 1862 sto Østre brygge klar. Få år seinere hadde brygga 2-3 rutebåtanløp pr dag. Da jernbanen kom, ble det enda livligere, og vi får se foto fra et yrende folkeliv på bryggene tidlig på 1900 tallet. En gammel rutetabell lar oss følge dampskibene "Kong Haakon" og "Kong Sverre" fra sted til sted og klokkeslett til klokkeslett mellom Oslo og Bergen i 1884. Mandag kveld kl "10 1/2 Aften" kunne man reise fra Christiania for så å stige i Land i Laurvig kl 6 og morgenen og en halv time (!) seinere i Fredriksvern.

Forts. neste side

Skottebrygga i 1860-årene med Sverdrupmoloen i forgrunnen.

Petter Wessel åpnet fergetrafikken til Danmark 5. juli 1937.

En hel del av boka er viet byens fremtredende maritime profiler som Magnus Andersen som krysset Nordatlanteren i seilskjete i 1886 og siden i en kopi av Gokstadskipet. Polfareren Oscar Wisting tar oss med til sydpolen i "Fram" sammen med Roald Amundsen i 1911. C. A Larsen oppdager hvalfangstmulighetene i Sørishavet og leder an utviklingen av hvalfangsten i Antarktis. Den skulle bli Larvik og Vestfolds oljeeventyr i første halvdel av 1900 tallet. Hvalfangsten blir grundig behandlet i flere kapitler med flotte foto. Vi får høre om rederiet Chr. Nilsen og co. som først var tungt inne i hvalfangsten i Nordishavet med baser på Finnmarkskysten før rovdriften førte til at fangsten fortsatte i havområdene ved Antarktis i 1909. Vi får lese om pionerkokeriet Solstreif som sto for den størsteolje produksjonen av alle kokeriene på syd Shetland i 1914 og om skytteren Thorvald Andersen fra Hoppøya som fikk nærmere 6000 hval

på samvittigheten før han la opp. Rederiet Melsom og Melsom var det første som tok i bruk opphalingslipp i hekken i 1925 slik at kokeriene slapp å gå til land, men kunne trekke opp hvalen i åpen sjø og bearbeide den på dekk.

Et annet tema som kanskje kunne vært utdypet mer er kystfisket. Vi får lese om svære sildefiskerier på slutten av 1800 tallet og tunfiskfangst i 1950 årene. Hermetisering av reker foregikk flere steder. Makrelen har veltet inn mot kysten og er blitt sendt videre i kasser til halve Østlandet. Men kanskje kunne det vært mer å fortelle om fisket ved vår kyst. Hummerfisket har vel nærmest vært Larviks Lofotfiske og Laksefisket i sjøen var en viktig inntekstkilde for fiskerne for å nevne noe jeg savnet.

Larvik har fostret flere maritime eventyrere enn Thor Heyerdahl. I 1924 fant en gjeng unge Larvikinger ut at de ville kolonisere Galapagos og flere hundre søkere

fra hele landet meldte seg for å få bli med. Speiderne Reidar Teigen og Odd Ekanger Olsen vakte også stor oppsikt da de ga seg til å padle fra Karistranda til Nilens kilder i senhøstes 1952. En bred omtale av Thor Heyerdahl vinkles naturligvis lokalt med blant annet en presentasjon av Heyerdahls navigatør og ungdomskamerat Erik Hesselberg.

Boka runder av med utviklingen av Larvik havn fra småbåthavn i kanalen til containerhavn og den maritime festforestillingen Tall Ships Race 1986.

Denne boka fortjener en plass i enhver Frithjofsvenns bokhylle ved siden av Bøkene om Frithjof og Kystkultur i Vestfold. Mye av boka er dessuten nasjonal maritim historie som burde interessere alle som er nysgjerrige på hvordan kystbefolkningen og kystbyene har utviklet seg fra padlende steinalderfolk til seilskuter, passasjerbåter og containertrafikk. God fornøyelse!

Fredrik Lange-Nielsen

HILDE'S RENHOLD ^{miljø}

FAGMESSIG RENHOLD

Tlf.: 951 89 120
www.hildesrenhold.no

A ADVOKATENE

HELLENES, AUNE, SVEEN & JØLBERG DA

Besøksadresse: Torvet 11, 3256 Larvik

Postadresse: P.B 245, 3251 Larvik

Tlf: +47 33 18 52 00

Mob.: +47 92 60 54 44

Fax: +47 33 18 45 12

E-post: soh@advokateneilarvik.no

www.advokateneilarvik.no

Hundrevis av sjøsettinger

Per Nyhus. Fra boken "Med blikket mot havet i 11 000 år"

Samlet sett har skips- og båtbyggertradisjonen vært betydelig i dette distriktet. Det er faktisk snakk om mange hundre sjøsettinger, medregnet det vi allerede har vært innom av sjømilitære fartøyer i Stavern og Colin Archers imponerende livsverk på Tollerodden og i Rekkevik.

Båtbygging i Hølen alt på 1600 tallet

Allerede i 1693 lot grev Gyldenløve bygge et meget stort skib" i Larvik – antakelig ved sin kran innerst i Hølen – og vi kan gå ut fra at en del av de 25 skipene greven eide i 1675 også ble bygd her. Det eldste ikkemilitære båtbyggeriet vi ellers kjenner til i vårt distrikt oppsto i 1750 åra for øvrig samtidig med det store orlogsverftet i Stavern. Overraskende nok skjedde det i lille Kjerringvik, der familien Grøn gjennom 40 år satte på vannet den ene lille skuta etter den andre. Fra fartøyenes senere liv kjenner vi navnene Justitia, briggen Lynilden og De fire søstre, og brigantinen Fire brødre. Alle var forholdsvis små skuter på mellom 30 og 60 kommerslester (tilsvarer h.h.v 62 og 125 registertonn som ble den senere måleenheten for skip). Grøns verft opphørte omkring 1790.

Oppen & Co og "Bærjeverven"

Det lengstlevende senteret for båt- og skipsbygging i distriktet vårt er likevel Hølen. Etter Gyldenløve-tiden oppsto et verft her i 1781 som gikk fra eier til eier frem til 1850-tallet med en omfattende nybygging av seilskuter i rasjonell kombinasjon med sagbruk og rederi. Under firmanavnet M. Oppen & Co, ble det sjø satt en rekke navngjetne seilskuter fra dette verftet. En av dem var hurtigseileren Emerald II som tilbakela en

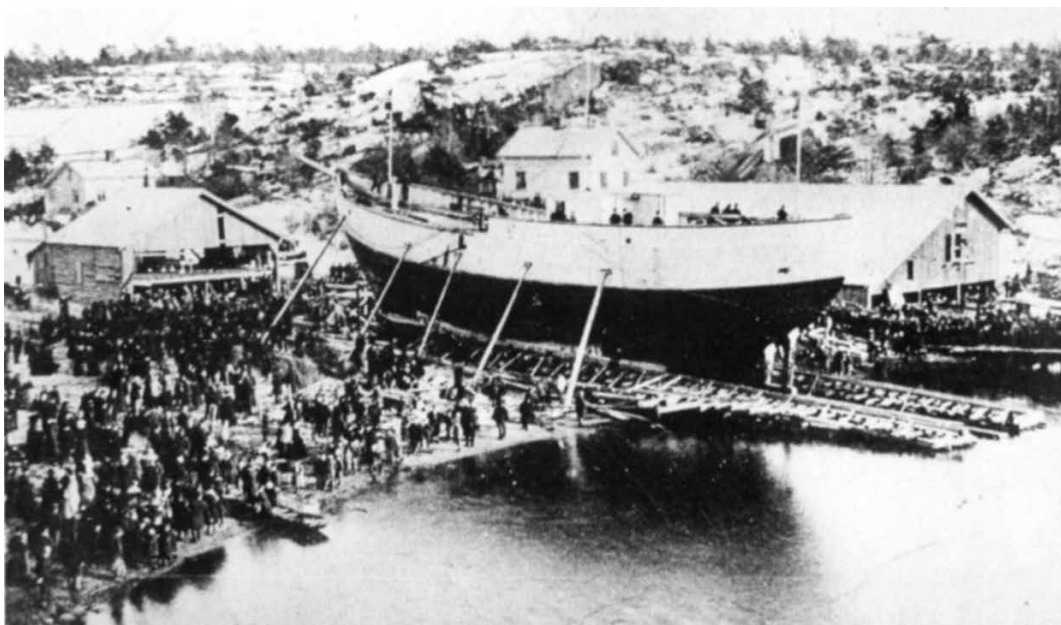
del distanser på rekordtid. En annen Oppens skute var Exelcior II som skal ha vært det største treskip som noen gang var bygd ved et norsk verft. Det målte 1347 reg. tonn var 100 meter langt og 40 meter bredt (bredden har neppe vært mer enn 15 meter. Statsråd Lemkuhl er til sammenlingning 85 meter lang og 12,6 meter bred, red. anm.).

På Østsiden av Hølen, et stykke lengre ute, opprettet skipsrederbrødrene P. I og P. Berg et verft i 1852. Det ble aldri brukt til bygging av nye skip, bare til utrustning, kjølhaling og reparasjoner av rederiets egen flåte, som til gjengjeld var betydelig. I en periode hørte rederiet til et av landets største. Fram til 1890 åra kunne opptil 100 mann være beskjeftiget ved "Bærjeverven" med skipsarbeid og klargjøring av skutene om våren.

Treschows verft i Jordfallen

På stranda ved Jordfallen ga "den første Treschow" seg i kast med skipsbyggeri allerede i 1840, bare fem år etter at han hadde overtatt det tidligere grevskapet. I likhet med Oppens verft gikk skipsbyggingen hånd i hånd med rederivirksomheten, noe som satte rederiet i stand til å hente jernmalm og skipe ut jern og trelast på egen kjøp. Fra den første stabelavløpningen i 1841 til den siste i 1882 ble det satt 17-18 skuter på vannet fra Jordfallen. De fleste ble

forts. neste side

Fram sjøsettes i Rekkevik 26. oktober 1892.

rigget som brigger, barker og skonnerter på opptil 600 brutto registertonn. De to skipsbyggeriene på hver sin side av Larviksfjorden fulgte nesten synkront de samme opp- og nedgangstidene, slik at Treschows verft fikk en ny glanstid i andre halvdel av 1800-tallet. Her ble skipene Elektra og Regina de mest berømte. Elektra ble en kjent hurtigseiler som tilbakela reisen til Australia på 72 døgn. De to verftene ble også endelig nedlagt på likt, nemlig i 1894.

Også på Torstrand ble det bygd skuter

Midt på 1800-tallet hører vi om "atskilte seilskuter" sjøsatt fra strendene utenfor Strandgata på Torstrand. Allerede i 1830 årene ble det satt på vannet to fartøyer her, et av dem med det rørende navnet "Den gode Moder". I 1850-60 åra hører vi om en rekke små og store skuter som gled ut fra to eller tre beddinge på stranda ved Torstrand: Norden, Admiral Peter Tordenskjold, Prinds Carl, Alpha, Beta og flere andre. På stranda utenfor Storgata var det bare sporadiske

sjøsettinger av mindre fartøyer. Den største var briggen Vidar, som ble satt på sjøen i 1868 fra en tomt som nylig var fylt opp for den planlagte jernbanen. I dag ligger Tollboden her. Ikke så godt kjent blant de gamle treskipsbyggeriene er et som eksisterte på gården Gjelstad på østsiden av Lågen tre kilometer opp fra munningen. Her ble det satt på vannet noen brigger i 1850 åra, to av dem med de pompøse navnene Columbus og George Washington. For at ikke fartøyene skulle gå på grunn i sandbankene utenfor munningen, måtte stabelavløpningen foregå under flom. Virksomheten ble innstilt omkring 1860, da man arbeidet med planer for den første Gloppebrua.

På Ødegården i Viksfjord, straks nord for Larvik Seilforenings båthavn, finnes en lokalitet som kalles Verven. Her ble det bygd og sjøsatt fartøyer av ganske respektabel størrelse i 1850 åra, blant andre en Bark med det stolte navnet Skiringsal.

forts. neste side

Jernskipsverft i Hølen og på Revet

Bygging av jernskip har foregått ved to verft i Larvik. Det ene er Hølen værksted som ble etablert i 1910 på Oppen-vervens gamle Tomter. Etter noen år som vanlig mekanisk verksted ble det under første verdenskrig satset på skipsbygging i jern fra tre beddinge. Verkstedet spesialiserte seg på en skipstype på rundt 1550 tonn. I tillegg kom reparasjoner og utrustning av hvalflåten.

På Innsiden av Revet opprettet ingeniørbrødrene A. J. og Carl Corneliussen et skipsverft i 1913 under navnet Larvik Slip og Verksted. "Slippen" bygde og reparerte lastebåter og lektere på mellom 1000 og 2500 tonn, og da virksomheten var på topp rundt 1917-18, hadde 400 arbeidere og 40 funksjonærer sitt daglige virke her. Tre beddinge lå side om side ut mot Torstrandbukta. Virksomheten opphørte med verftets 39. byggenummer i 1924.

Mindre båtbyggerier

Godt rennommè blant losere og fiskere midt på 1800-tallet hadde Tenvikbåten, som det ble laget atskillige utgaver av ved den såkalte Tenvikporten nord for Ula. Losen Ula-brand seilte med en Tenvikbåt 16 år før han bestilte en ny fra samme båtbyggeri. Dette

En seilbåt rulles ut fra Anton Olsens båtbyggeri i Kjerringvik.

verftet lå et stykke fra stranda, og når båtene skulle sjøsettes, ble de trukket på ruller av mange hjelpevillige hender.

På Vestre Halsen begynte Varilds båtbyggeri med små trebåter i 1880. Men utover 1900 tallet ble det levert fartøyer på opptil 40 fot, blant annet til sel- og hvalfangst. Familietradisjonen fortsatte med et nytt båtbyggeri på Torstrand i mellomkrigstiden, der man fikk selskap av båtbyggeriet Fram. Begge holdt til der hvor Gustav Wiksten (og etter hvert sønnen Hroar red.anm.) senere bygde sine velrennomerte fritidsbåter like før og etter krigen. Til slutt nevnes Anders Olsens båtbyggeri i Kjerringvik og Stavern båtbyggeri. Og enda er sikkert mange oversett.

TORSTRAND

B L O M S T E R

TELEFON 33 18 12 76

Skonnerten Ideal av Kristiansund

Ved innløpet til Vågen og småbåthavna i Kristiansund rager en diger "carport". Under taket som bæres av høye stolper står en blendende hvitmalt seilskute på 120 fot. Den største trebåten som er bygget i Norge på hundre år er snart klar for sjøsetting. Drivkraften bak prosjektet er Ideal-istene Kari Moe Sundli og Rune M. Torgeirson som gjestet Colin Archer dagene i Larvik med Colin Archer skøyta Blåmann noen år tilbake.

Skonnerten Rosenheim. Slik skal Ideal se ut.

Skipet er en kopi av klippfiskskonner-ten Rosenheim som ble bygd i 1910 ved Skaalurens Skibsbyggeri i Rosendal, Hardanger. Det hele startet med et besøk på Skaalurensamlinga der paret forelsket seg i et foto av en smekker hvit skonnert med klipperbaug. Det var Ideal, 93 fot og rigget

med to master. Hun hadde gått i klippfiskfart. Kari og Rune fikk veldig lyst på et slikt vakkert, hurtigseilende fartøy som kunne knyttes til Kristiansunds klippfiskkultur.

Med skonnerten Ideal kunne de drive kulturformidling og være et tilbud til skoler,

Forts. neste side

Skonnerten Ideal august 2015.

Dekk og rekkestøtter august 2015.

leirskoler, kurs, konferanse og charter. Var det mulig å bygge en slik båt i dag? Kanskje de skulle prøve?

Skaaluren skipsbyggeri hadde bygd tre lignende skonnerter som var noe større. Konstruksjonstegningene var å finne i et arkiv i Kvinnherad kommune. Valget falt på den største og nyeste. Den nye Ideal skulle bygges med tre master etter skrog- og riggtegningene til Rosenheim fra 1910.

I tiden som er gått siden besøket i Hardanger, har Skonnerten Ideal fått venneforening med mange hjelpevillige hender og en

rekke sponsorer. Byggingen begynte med en svær H-stålbjelke fra en revet brokonstruksjon i mars 2013. Den skar de til rett fasong, før de stablet 12 tonn anodestaver fra Hydro Aluminium i hulrommene, sveiset plater på sidene og fylte resten av hulrommene med betong. Dermed hadde de en utvendig ballastkjøl på 32 tonn som resten av båten kunne bygges på. Tre tømmerstokker til kjølen ble tauet fra Nordheimsund. Den groveste veide 7.5 tonn.

forts. neste side

30 *Halvmodell av skonnerten Rosenheim. Kari forelsket seg i de vakre linjene.*

12 tonn anodestaver er lagt inn i jernbjelken som utgjør stråkjølen.

Ved Bremsnes båtbygger på Averøy ble det produsert 62 laminerte spantebuer som veide 300-400 kilo hver. Hvert halvspant ble tegnet ut i fullstørrelse. Så ble det laget en mal for hvert spant som spantlamellene ble limt sammen mot ved hjelp av tvinger. De ferdige spantene ble fraktet til Kristiansund, reist på bunnstokken og festet etter tur. Deretter kom 2500 meter hudplank med 3,5 til 4 tommer tykkelse på plass. Dekksplanken er like grov. Det meste av furutømmeret til skonnerten kommer fra Østerdalen. Glommen skog har spesialiserte seg på å levere spesialtømmer av god, feit østerdalsfuru.

Men prosessen med å produsere materia- lene begynte flere år før byggingen av båten tok til. Allerede våren 2008 ble master og rundholter felt og transportert til Kristian- sund. Siden ble tømmer til skrog og innred- ning hugget, skåret og lagt til tørk. Eik, ask og alm til produksjon av rigg, blokker og innredning kommer fra traktene rundt Man- dal. Over 150 blokker i ulike størrelser har ligget klare lenge på lager sammen med re- sten av riggen, lanterner, ankere og diverse innredning. Mye av utstyret som f. eks gaf- felbommer og 150 koffilnagler har Runar laget selv.

forts. neste side

«VI KAN VEIEN OVER HAVET»

- Skipsmegling
- Spedisjon
- Fortolling
- Utleie av kontorer og lager

Ths. Arbo Høeg & Co A/S
Postboks 1 Tlf. 33 13 94 00
3251 Larvik Fax. 33 18 94 01

Dekksbjelkene er kommet på plass.

Jeg var en tur i Kristiansund i august 2015 og beundret prosjektet. Da var dekket ferdig lagt og skroget malt. Under byggeperioden har prosjektet vært en attraksjon og et åpent sted for videreformidling av viktige håndverkstradisjoner gjennom jevnlig foredrag og omvisninger.

Det er bygget en plattform i høyde med dekket og trapp opp slik at publikum kan få sett båten fra oversiden. Den skal ha hatt omkring 30 000 besøkende.

I skrivende stund kan hjemmesiden www.skonnert.no fortelle at skansekledning med fortøyningsklyss og ankerklyss er på plass. Det ser ut til å gå mot sjøsetting i 2016.

Kari Moe Sundli hilser til alle Frithjof venner og håper noen kan være interessert i å støtte prosjektet med et medlemskap i Skonnert Ideals Venner også eller på annen måte. Medlemskap kan tegnes via hjemmesiden og koster bare kr 100.

Kilder:

Informasjonsheftet ”Skonnert Ideal av Kristiansund

www.skonnert.no

www.Glommen-skog.no

Tidsskriftet Kysten 2015 nr 2

Spantene er på plass. Båtbygger Jakob Arne Dahlen og prosjektlederne Kari Moe Sundli og Rune Torgeirson.

Byggmesterfirma / villabygg.no

ELEMENTBYGG - TILBYGG - RHABILITERING

TRYKKTEST - UAVHENGIG KONTROLL

Tlf. 984 92 424 - www.villabygg.no

Stakkels Ulabrand!
herlig hardt vær
Marskvinne 2016

ULABRAND

— stormens sønn

Spilles på Teaterhuset Munken, Larvik
15, 16, 17 og 18. september 2016

Forfatter: Anne Holten Kullerhusmo Vokstra, 2000 - Børn: 15 år - 4. avg.
Musikere: Kari Anders Jensen og Medda Eklekk Aunevann
KOPD Lise Reng/Trage Røste LARVUP Else Lene Lindvik

www.faugstad-elektro.no

Faugstad

ELEKTRO

Alt innen elektro i Larvik og omegn.
Gunstige priser. Kontakt oss for en
uforpliktende samtale.

Bredochsgt. 1

3256 Larvik

Tlf.: 33 16 38 00

Fax: 33 16 38 01

SØNDERSRØD

33 11 80 60

dag-arild-bakken@ngbutikk.no

CARLSENFRITZØE

Den lokale byggevarespesialisten

Larvik & Stavern

Tlf. 33 13 23 00 - 33 13 99 66

www.carlsenfritzoe.no

thormortenhem.no

B Y G G M E S T E R

Thor Morten Hem

tel. 482 16 322

**NYBYGG • RESTAURERING
TØMRER- OG BETONGARBEIDER**

Tannlege
HENNING MYHRE AS
MNTF

Kongegt. 31, 3256 Larvik
Tlf. 33 18 23 30

Bruk din lokalelektriker

H A F A
E L E K T R O • A S

LARVIK Tlf: 33 13 38 88

Støtt Frithjof II med Grasrotandelen
fra Norsk Tipping

Slik gjør du:

Få spillekort hos kommisjonær, eller på www.norsk-tipping.no.

Ta med deg strekkoden og ditt spillekort til en kommisjonær, eller send SMS:
GRASROTANDELEN 977151694 til 2020 (tjenesten er gratis) eller Internett:

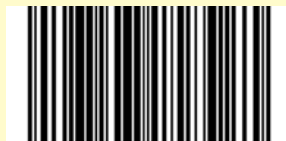
www.grasrotandelen.no

eller www.norsk-tipping.no,

eller bruk Norsk Tipping Mobilspill.

GRASROTANDELEN[®]

LOSSKØYTA FRITHJOF II
Organisasjonsnummer: 977151694

32774977151694

Takk for at du støtter oss via
Grasrotandelen

Frithjofprodukter

Marineblå Frithjof-genser

Den har liten logo foran, stor logo bak. Bomull/ polyester, med flosset innside, høy krage med snor og kort glidelås i fronten. Str. s, m, l, xl. Pris **kr 300,-**

T-skjorter i bomull

offwhite og marineblå. Str. 12-13 år, 13-14 år, s, m, l, xl. Pris **kr 100,-**

CD'n Frithjof II

Identisk med den gamle kassetten, full av sommer, venner, kyst og bølgeskvulp. Pris **100,-**

Ønsker du å glede en skøyte- og kystkultur-entusiast? Kjøp våre jubileumsbøker Losskøyta Frithjof - hundre år med losing og lystseilas

Boka ble utgitt i forbindelse med Frithjofs 100 års jubileum i 1996. Den handler om Frithjofs tid som losskøyte, 1896-1949, og om historien fra lystbåt til veteranbåt, 1949-1996.

Forfattere:

James Ronald Archer
og Fredrik Lange-Nielsen

Pris: **200,-**

Kystkultur i Vestfold. Frithjofs venner 30 år... og vi seiler videre

Her er samlet artikler fra medlemsbladene som belyser liv og virke langs kysten fra generasjoner tilbake og til vår egen tid.

Samlet av

Fredrik Lange-Nielsen,
Marit Ønvik og Line Lund.

Pris: **kr 300,-**

*Alle produktene kan kjøpes hos
Vigdis Mette Amlie, tlf: 980 44 105,
vigdis-amlie@hotmail.com
Må produktene sendes, kommer porto i tillegg*

*Boka Kystkultur i Vestfold kan
også kjøpes hos
Norli Bokhandel på Amfi, Larvik.*

Velkommen til Larvik Havn – Revstien

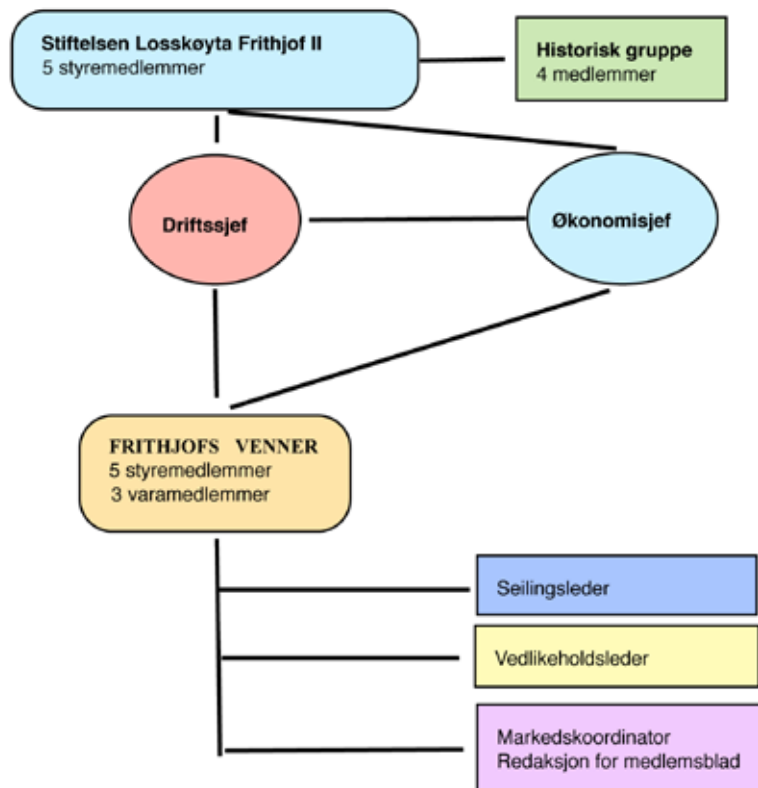

For mer informasjon se larvik.havn.no

LARVIKHAVN

Losskøyta Frithjof II - Organisering 2013

Stiftelsen Losskøyta Frithjof II

Styrets oppgave er å opprette årlig avtale om vedlikehold og drift, samt utarbeide årlige budsjett. Følge opp alle myndighetskrav i hht stiftelsesloven og Stiftelsens vedtekter samt forestå søknader om offentlige og private tilskudd til utbedring av den historiske losskøyta.

DRIFTSSJEF

Sørge for at avtale om drift, vedlikehold og utbedringer følges og ha overoppsyn med losskøyta samt utarbeide drift og vedlikeholdsprogram.

ØKONOMISJEF

Forestå regnskapsføring og inn-utbetalinger for Stiftelsen og Venneforeningen i tråd med god regnskapskikk.

FRITHJOF S VENNENE

Styrets plikt og ansvar er å forholde seg til avtale om bruk (drift), vedlikehold, utbedring og markedsføring av losskøyta og forholde seg til godkjent årlig budsjett samt bistå Stiftelsen i en aktiv markedsføring slik at losskøyta er til nytte og glede for alle som søker en historisk maritim opplevelse.

Styret i Frithjofs Venner

Bjørn Hellner, 970 71 239,

E-post: bjhellne@online.no

Ronald Nilsen, 33 18 68 05 / 948 91 364

E-post: ronald.nilsen@nav.no

Fredrik Lange-Nielsen, 33 12 57 05 / 905 67 956

E-post: fredrik.lange-nielsen@bufetet.no

Vigdis Mette Amlie, 980 44 105

E-post: vigdis-amlie@hotmail.com

Dag Ottar Vold, 33 19 07 83 / 454 04 424

E-post: dag.ottar.vold@norconsult.com

Linda Nilsen Augland, 920 53 061

E-post: linda@augland.net

Olaf Klunderud, tlf. 901 53 241

Anne Thorenfeldt, 976 12 117

E-post: annet@vfk.no**PR-komité:**

Vigdis Mette Amlie

Brit Lehne, 900 29 252

E-post: brilehne@online.no**Vårpuss/ dugnad:**

Fredrik Lange-Nielsen

Erling Augland

Seilingsansvarlig:

Anne Thorenfeldt

Driftssjef:

Erling Augland, , 98231827

E-post: erling@augland.net**Materiell/rekvisittansvarlig:**

Vigdis Mette Amlie

Medlemsbladet:

Fredrik Lange-Nielsen

Brit Lehne

Vigdis Mette Amlie

Styret i Stiftelsen Losskøyta Frithjof II

Leder, Einar A. Andersen, Frithjofs Venner

Erling Augland, Frithjofs Venner

Bjørn Hellner, Kystlaget Fredriksvern

Fredrik Lange-Nielsen,

Larvik Museum/Sjøfartsmuseet

Line Gundersen,

Larvik Museum/Sjøfartsmuseet

Historisk gruppe

James Ronald Archer

Bjørn Terje Løver

Even Farmen

Egil Jahre

Møller Bil Larvik

Elveveien 21, Postboks 2026 Stubberud, 3255 Larvik - Tlf. 24 03 11 80

www.volkswagenforhandlere.no/Moller-Bil-Larvik/www.facebook.com/mollerbillarvik

Losskøyta Frithjof II eies av en stiftelse som står ansvarlig for drift, vedlikehold og restaurering. Skøyta's venneforening - Frithjofs Venner - har som oppgave å støtte opp om Stiftelsens arbeid og å skape et levende miljø rundt båten.

Bli med du også! Støtt opp om bevaringen av Frithjof II. Bli medlem i "Frithjofs Venner". Det koster lite, men er til stor hjelp for oss, og du får selv mye igjen for medlemskapet. Det forplikter ikke til dugnad eller annen form for innsats, men har du lyst til å arbeide aktivt med bevaring av Frithjof II, er du hjertelig velkommen.

Aktiv eller ikke, så vil du få tilsendt vårt medlemsblad "Frithjof II". Bladet speiler aktivitetene i foreningen og inneholder ellers artikler med historisk tilsnitt knyttet til Frithjof og kystkulturen. Her får du også tilbud om gratis medlemsturer med Frithjof II, og invitasjoner til fester og forskjellige arrangementer. Medlemskapet gir deg bedre muligheter til å bli kjent med skøyta's historie. Samtidig er du med på å sikre at Frithjof blir bevart for framtiden, og får seile i sitt opprinnelige farvann.

Velkommen blant Frithjofs Venner:

Ja, jeg/vi ønsker medlemskap

Navn:

Sendes til:

Adresse:

Frithjofs Venner

Poststed:

Postboks 134

Sentrum

Telefon:

E-post:

3251 Larvik

- Enkelt medlemskap (kr 300,- pr. år)
- Familiemedlemskap (kr 400,- pr. år)
- Pensjonister (kr 150,- pr. år)

Aktiv

Passiv

Hvis du vil slippe å klippe i bladet, kan du kopiere eller skrive av talongen.

Bli en "FRITHJOF VENNER"!